

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ СТАНУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Динамічні соціально-економічні перетворення в економіці України вимагають від вітчизняних підприємств отримання позитивного фінансового результату діяльності в умовах дефіциту фінансових ресурсів.

Проведене дослідження на основі [1] виявило, що загалом підприємства України протягом 2013-2015 рр. отримувати значні збитки, а у 2016 р. почали отримувати прибуток, який перевищує прибуток 2010 р. на 105,55%, але цей показник не однозначний, адже в країні відчутні інфляційні процеси.

Торкаючись цього питання, на рис. 1 наведено, які основні чинники спричиняють негативний вплив на функціонування підприємств за думкою керівництва у відсотковому вимірі.

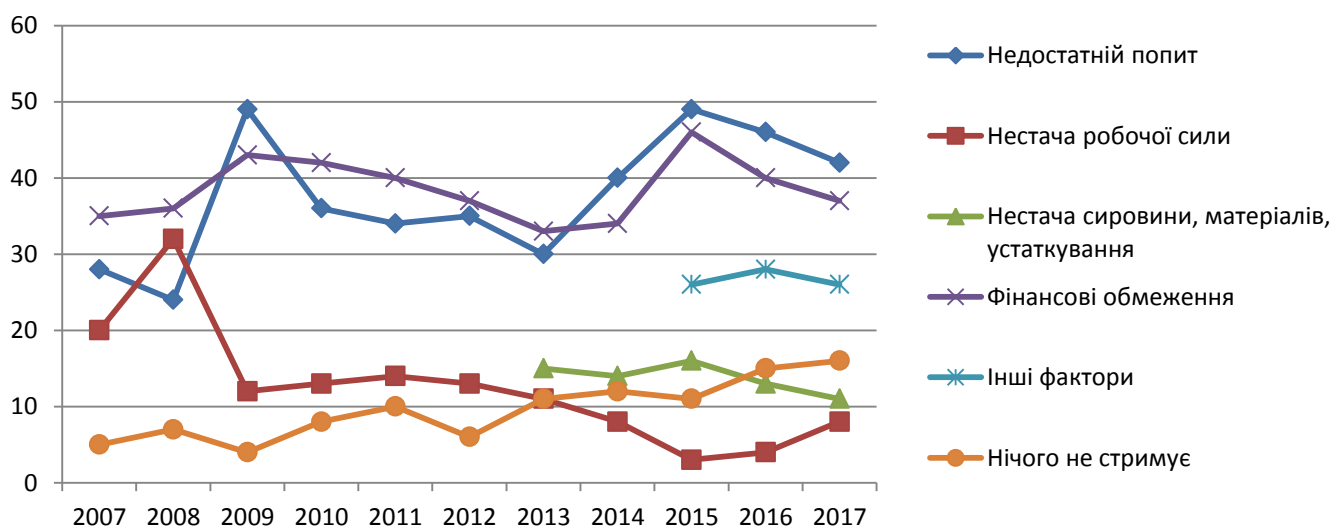

Рис. 1. Стримуючі фактори отримання прибутку для підприємств України, %

Отже, на успішне господарювання менш ніж на 20% підприємств впливає нестача робочої сили та нестача сировини/матеріалів/устаткування, це свідчить про високу кваліфікацію та підготовку робочої сили і про широкий вибір та доступ до сировини, матеріалів, у тому числі про НТП у розробці обладнань, устаткувань. Близько 50% підприємств відмічено, що вони зазнають негараздів завдяки недостатньому попиту та фінансовим обмеженням, це підкреслює важливість вдосконалення системи управління фінансовими ресурсами.

Вважаємо доречним, проаналізувати динаміку чистого результату діяльності на прикладі підприємств Одеського регіону (див. табл. 1).

Таблиця 1

Аналіз динаміки чистого прибутку (збитку) підприємств Одеського регіону, 2013-2016 рр., тис. грн.

Підприємство	2013	2014	2015	2016	Відносне відхилення 2016/2015	Відносне відхилення 2016/2013
	тис. грн.				%	
«ХОЛОДМАШ»	-1512	-7880	-4458	-3733	16,26	146,89
«ОЗРСВ»	-223	-1782	-1071	-837	21,85	275,34
«ОЗПК»	-2370	-973	468	-139	-129,70	-94,14
«ОЗБОМ»	-3232	-3455	-3664	-68	98,14	-97,90
«ОДЕСКАБЕЛЬ»	8526	-37840	24748	59310	139,66	595,64

Джерело: побудовано автором на основі даних [2]

За зазначений період чистий фінансовий результат у підприємств «ХОЛОДМАШ», «ОЗРСВ», «ОЗБОМ» становили збитки: так, збиток «ОЗРСВ» збільшився на 275,34% та «ХОЛОДМАШ» - на 146,89%; збиток «ОЗБОМ» зменшився на 97,9% та «ОЗПК» - на 94,14% (при цьому у 2015 р. підприємство отримало прибуток). «ОДЕСКАБЕЛЬ» протягом досліджуваного періоду отримувало прибуток (окрім 2014 р.), а отже, у 2016 р. порівняно з 2013 р. його прибуток збільшився на 595,64%, що вважаємо відзначити достатньо позитивним моментом.

Однією з причин проблеми дефіциту фінансових ресурсів відмічаємо низький рівень інвестиційної привабливості українських підприємств.

На увагу заслуговує проведення аналізу динаміки структурних компонентів капіталу досліджуваних підприємств (див. табл. 2).

Таблиця 2

Аналіз динаміки структури капіталу підприємств Одеського регіону,
2013-2016 рр., %

Підприємство	2013		2014		2015		2016	
	ВК	ПК	ВК	ПК	ВК	ПК	ВК	ПК
«ХОЛОДМАШ»	0	100	0	100	0	100	0	100
«ОЗРСВ»	84,78	15,22	87,44	12,56	89,94	10,06	88,90	11,10
«ОЗПК»	91,36	8,64	98,43	1,57	99,29	0,71	97,55	2,45
«ОЗБОМ»	86,72	13,28	85,45	14,55	83,22	16,78	76,23	23,77
«ОДЕСКАБЕЛЬ»	52,41	47,59	40,76	59,24	37,33	62,67	38,19	61,81

Джерело: розраховано автором на основі даних [2]

Отже, проведене дослідження надає можливість зробити висновки, що три із п'яти підприємств орієнтується у більшій мірі на власний капітал. Так, протягом аналізованих років у середньому для підприємства «ОЗРСВ» характерно 85-90% власного капіталу та 10-15% позикового, для «ОЗПК» - 91-100% власного та 0-9% позикового капіталу, для «ОЗБОМ» - 76-86% власного та 14-24% позикового капіталу. На противагу цьому, підприємство «ХОЛОДМАШ» має від'ємний власний капітал та відповідно оперує лише позиковим капіталом. Підприємство «ОДЕСКАБЕЛЬ» має у розпорядженні 37-53% власного та 47-63% позикового капіталу. Також слід відзначити, що для підприємств «ОЗРСВ» та «ОЗПК» притаманна тенденція збільшення частки власного капіталу, а для «ХОЛОДМАШ», «ОЗБОМ» та «ОДЕСКАБЕЛЬ» - збільшення частки позикового капіталу.

Відзначимо, ситуації, пов'язані зі структурою капіталу підприємств, досить суперечливі. Так, наприклад, збільшення частки власного капіталу підприємства «ОЗРСВ» призвело до збільшення отримуваних збитків, при цьому збільшення власного капіталу «ОЗПК» - до зменшення збитків (а майже 100% частка власного капіталу призвела до отримання прибутку у 2015 р.), для «ОЗБОМ» зменшення частки власного капіталу призвело до зменшення збитків, а зменшення частки власного капіталу «ОДЕСКАБЕЛЬ» - до

збільшення отримуваних прибутків. Отже, кожне підприємство потребує окремого встановлення оптимального співвідношення власного та позикового капіталу, за умови якого буде відзначне його успішне функціонування.

Відповідно до цієї проблеми, наведемо рекомендовані оптимальні структури капіталу для різних країн. Так, для країн Європи характерно широкий спектр рекомендованих значень співвідношення власного та позикового капіталу в залежності від виду діяльності та фінансової стратегії. Для економіки Японії притаманна низька частка власного капіталу, оптимальна структура капіталу становить 30% власного та 70% позикового, що, у свою чергу, пов'язано з високим рівнем довіри до корпорації та політикою державного регулювання. Для США рекомендоване співвідношення 60% власного капіталу та 40% позикового. Для країн СНД притаманна оптимальна структура капіталу у розмірі 50% власного та 50% позикового капіталу [3].

Отже, формування фінансових ресурсів з різноманітних видів джерел надає можливість підприємству своєчасно інвестувати кошти у подальше виробництво, при цьому забезпечуючи необхідне розширення та технічне переозброєння, фінансувати науково-дослідні розробки та їх впроваджувати. Недостатній рівень професіоналізму сфери фінансового менеджменту, відсутність комплексно-системного підходу в управлінні, орієнтування лише на отримання «швидких» прибутків, уникання вагомості середньо- та довгострокових цілей спричиняють відсутність потенціалу до розвитку підприємства в умовах нестабільного та конкурентного середовища.

Список літератури

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua>.
3. Ткачик Л. П. Окремі аспекти міжнародної практики управління фінансовими ресурсами підприємства / Л. П. Ткачик, К. С. Глемба // Молодий вчений. - 2015. - № 11(2). - С. 130-133.